

англійської мови / Н. М. Одегова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. – 2013. – Вип. 23. – С. 63-71. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vmvpn_2013_23_10

3. Теоретические основы методики обучения иностранным языкам в средней школе / [науч. ред. А. Д. Климентенко, А. А. Миролубова]. – М.: Педагогика, 1981. – 456 с.

Радченко М.А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки*

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання – сукупність технологій, що забезпечують доставку сучасним студентам основного обсягу навчального матеріалу за допомогою інформаційних технологій. В наш час дистанційне навчання використовується в основному у вищій освіті і ґрунтується на телекомунікаційних технологіях, інтернет-ресурсах. Дистанційна форма навчання є інтерактивною формою, при якій відбувається систематична взаємодія викладача зі студентами, але акцент при цьому робиться на самостійну діяльність останніх. Дистанційна форма навчання може розглядатися як один з різновидів системи безперервної освіти. Використання технологій дистанційного навчання дозволяє знизити витрати на проведення навчання; проводити навчання великої кількості людей; підвищити якість навчання за рахунок застосування сучасних засобів навчання (електронних бібліотек і т.д.); забезпечити активність і самостійність студентів в процесі навчання; створити єдине освітнє середовище.

Для більшої зручності та ефективності дистанційне навчання має бути належним чином структуровано та організовано. Дистанційне навчання стимулює не тільки самостійність мислення студентів, але й активізує їх самостійну пізнавальну діяльність. У цих умовах основною формою навчальної діяльності студентів стає їх самостійна робота.

Самостійна робота формує у студентів на кожному етапі руху від незнання до знання необхідний обсяг і рівень знань, навичок і умінь для вирішення певних пізнавальних завдань. Даний вид робіт виробляє у них психологічну установку на систематичне збільшення власних знань і умінь, виступає важливою умовою самоорганізації їх діяльності в оволодінні методами професійної діяльності.

Поняття самостійної роботи багатогранне, воно до нині не отримало єдиного тлумачення, і різними авторами трактується по-різному. З точки зору С.І. Архангельського, поняття самостійної роботи включає пошук необхідної інформації, отримання знань, використання цих знань для вирішення навчальних, наукових та професійних завдань. А.Г. Молибога презентує самостійну роботу як діяльність, яка складається з багатьох елементів: творчого сприйняття і осмислення навчального матеріалу в ході лекції, підготовки до занять, іспитів, заліків, виконання курсових і дипломних робіт. Система заходів з виховання активності і самостійності як рис особистості, вироблення умінь і навичок щодо раціонального придбання корисної інформації є самостійною роботою за Б.Г. Юганzenом. Самостійна робота є частиною навчального процесу, яку студент проводить без безпосередньої участі викладача, сам її планує і виконує (В.І. Богданов). На думку Х-В. Графа, І.І. Ільєсова, В.Я. Ляудіс, самостійною роботою є система організації педагогічних умов, які забезпечують управління навчальною діяльністю, що протікає за відсутності викладача. Планована робота студентів, що виконується за завданням і під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі так само є самостійною роботою (К.К. Гомоюнов). П.І. Підкасистий і А.Є. Пасекунов, М.Г. Гарунов під самостійною роботою розуміють виконання різних завдань навчального, виробничого, дослідницького і самоосвітнього характеру, які виступають як засіб засвоєння системи професійних знань, способів пізнавальної та професійної діяльності, формування навичок і умінь творчої діяльності.

Самостійна робота являє собою вищу форму навчальної діяльності, вона обумовлюється індивідуально-психологічними та особистісними особливостями суб'єкта навчання. Для її розвитку студенту необхідно самому формувати цілі, реалізовувати їх, вміти моделювати власну діяльність. Самостійна робота може проводитися в рамках основних занять (лекцій, семінарів, лабораторних робіт, практичних занять), в цьому випадку вона є аудиторною. Але так само самостійна робота може проводитися під контролем викладача у формі консультацій, заліків, іспитів, самостійне виконання студентами домашніх завдань – в цьому випадку йдеться про позааудиторну самостійну роботу.

Існують різні класифікації видів самостійної роботи студентів, які враховують тривалість, характер і масштабність діяльності. Г.В. Денисова, Г.М. Коджаспірова, В.Г. Кучеров запропонували проводити класифікацію за ступенем самостійності – роботи можуть виконуватись по наслідуванню, або передбачати виконання вправ, що носять творчий або дослідницький характер. Т.С. Панфілова, Л.В. Подкользіна, І.Я. Половников, В.А. Суханова класифікують роботи за дидактичною метою. В цьому випадку, самостійні роботи можуть використовуватись для отримання нових знань, для застосування знань, для повторення і перевірки знань. Р.М. Мікельсон пропонує дидактичну систематизацію самостійних робіт з чотирьох типів: – репродуктивного

типу, при виконанні даних робіт студенти використовуються раніше отримані знання; – пізнавально-пошукового типу, в ході проведення даних робіт студенти отримують нові знання; – творчого типу, при виконанні яких створюються нові та оригінальні напрацювання; – пізнавально-критичного типу, коли учні отримують інформацію і проводять її аналіз. Н.А. Павлова пропонує розрізняти самостійну роботу на обов'язкову, яка проводиться під час навчальних занять, і під час підготовки до них, і на додаткову, яка проводиться за індивідуальним планом, і спирається на особисті інтереси і схильності учнів. Е.В. Заїка пропонує класифікувати види самостійної роботи за часом її виконання. До першого класифікаційного підрозділу можна віднести традиційні домашні завдання, які студенту необхідно виконати при підготовці до певного заняття. Даний вид роботи поєднує тренувальні і творчі компоненти і не вимагає великих витрат часу. Самостійні роботи, які проводяться в рамках підготовки до заходів рубіжного або підсумкового контролю, вимагають більшої кількості часу. Більш тривалі за часом самостійні роботи, що містять досить великий обсяг завдань, займають інтервал від місяця до тривалості цілого семестру.

Ю.Н. Палкін пропонує класифікувати роботи за кількістю учнів, і в зв'язку з цим виділяє індивідуальну, парну та групову самостійні роботи. І.А. Зимова пропонує наступні основні критерії для самостійної роботи: 1. За джерелом управління (контролю) – контроль з боку вчителя, або самостійний контроль власне студентом. 2. За характером здійснення діяльності – проводиться в заданому ззовні режимі, або режим може обирається студентом самостійно. 3. За характером мотивації. Збудником може виступати вчитель і школа, а може власна пізнавальна потреба або потреба досягнення. 4. За джерелом управління. Самостійна робота може проводитися або в присутності вчителя, або без нього. 5. За місцем навчальної діяльності. Місце для самостійної роботи може бути фіксованим, наприклад аудиторія, а може не фіксуватися – будь-де за її межами.

Аналізуючи праці вчених можна виділити ряд вимог, що підвищують ефективність самостійної роботи: вона повинна розвивати розумову активність і творчий потенціал; враховувати отримані раніше знання і спиратися на них; послідовність, ступінь складності завдань повинен збільшуватися; різноманітність за формою, наявність елементів новизни.

На думку ряду дослідників, самостійна робота дуже багато дає студентам, вона формує у них на кожному етапі руху необхідні обсяг і рівень знань, навичок і умінь для вирішення пізнавальних завдань. Даний вид робіт виробляє у студентів психологічну установку на систематичне збільшення власних знань і умінь, а також є одним з найважливіших умов самоорганізації студентів в оволодінні методами майбутньої професійної діяльності.

Дистанційне навчання стимулює самостійне мислення, забезпечує перехід від передачі готових знань до самостійного керування пізнавальною діяльністю, активізує самостійну пізнавальну діяльність студентів. У Східноєвропейському національному університеті ім. Л. Українки система дистанційного навчання успішно застосовується, що дозволяє вирішити безліч завдань. В системі дистанційного навчання використовуються електронні ресурси – електронні навчально-методичні комплекси, розроблені викладачами університету з різних дисциплін, що дозволяють студентам ознайомлюватись із навчальними та навчально-методичними посібниками використовуючи мережу Інтернет. Вхід в дану систему можливий за допомогою особистого логіну і пароля, що запобігає несанкціонованому входу в систему сторонніх користувачів. Система дистанційної освіти університету не обмежується лише функціями електронної бібліотеки. Викладачі мають можливість розробляти навчальні завдання з тих чи інших дисциплін та здійснювати контроль за їх виконанням. За допомогою системи дистанційного навчання студенти також мають можливість отримати результати виконання контрольних, курсових робіт тощо, надсилати виконані завдання та/або роботи викладачу, отримувати консультації з певних питань в процесі виконання роботи, попереднє рецензування і оцінювання, та ознайомлюватись із остаточними оцінками за результатами проходження курсу.

Система дистанційного навчання є досить новою формою навчання, яка наразі стрімко розвивається, і при цьому надає широкі можливості щодо вирішення педагогічних завдань з урахуванням сучасного розвитку інформаційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Дистанционное обучение / Под ред. Е.С. Полат. // Москва, 1998.
2. Педагогические технологии дистанционного обучения : учеб. Пособие для студ. высш. учебных заведений / Е.С. Полат[и др.] ; под ред. Е.С. Полат. 2-е изд., стер. // Москва: издательский центр «Академия», 2008. – С. 201-210.
3. Educational technology distance learning: studies. benefits for the students. vyssh. education / E.S. Polat [etc.], ed. E.S. Polat. - 2nd ed., Sr. Moscow: Publishing Center «The Academy», 2008. – S. 201-210. [in Russian].